

О.П.Иванова – Сидоркевич атынан
Амматалбы аяар сайлды кинэ

Төрүт үгэскэ олобуран уол обону үлээнэн шилти

О.П.Иванова — Сидоркевич атынан Амматады айар сайнап
киниң

**Терүтүгескэ олодубран уол
оғону үләнен иштим**

Амма 2018 с.

УДК 616.89
“Логоподготовка” АУ, 2018.
—46с.; харкт.

Маркетинговая политика подразумевает выявление и изучение потребностей и интересов целевой аудитории, определение стратегии и тактики маркетинга, разработка и реализация мероприятий по привлечению и удержанию клиентов, а также создание и поддержание позитивного имиджа организации.

Оно було відмінною роботою письменника, який заслужує відзнакою за цю працю. Але вона не була підготовлена до публікації, і тому вона не була опублікована.

МУНИЦИПАЛЬНЫЙ

УДК 351.858 (571.56-22)
ББК 74.200.25 (2 Рос. Яку)
E-30

Міжнародний фестиваль музичного творчества

УДК 092.3.01
“Сайты каната” научный –методический сурнаалы
№3 (3) 2014с. таxсыбыт быстайтаттан бына тарды

Норогут угийн, ЧЛЭНЭН ИНГТИН НЫМЗАЛДАРЫН УГАРСТЫН ОМУКТ
ОБО-АЙМАХ НОРУУТ КЭСКИЛЭ, ОБОНУУ ХАЙДАХ ИНГЭРТЭН ОМУКТ
ЧИННИКИ КЭСКИЛЭ ТУГУУЛУУТАХ. САХА ОМУК, ЭМСЭ АТЫН ОМУКТ
СҮҮНҮҮН, ПЫНЫЧАНАН СЫДЛАРГА ОБОНУУ ИТИИХ
КУРЛУК

Түмүк санаадара Манынкяар.
1. Кини кини бынтынан сүнүөр түрүүтгэр сурун сүлтанд
офону киниэх, айылдаа, олохсо сыйланга иитти ылар.

2. Ноготь (ушибленный) 2. Ноготь (ушибленный)

3. Саха күнээдэй олбуун-львандын ирээдийнлэрэ, КЭССЭР
керүүгээрэ, сэлэхтэй тара оюуну нитигэ анал миэстэлжэхтер
Кынхандаах олох дьон ёёун санаатын сыйтульныр, аяар

А. Гаврилов — ОДОМСОХ ОМК. Оборудование для переработки керамических отходов

Антыг олох уол обо угзагарыгар дэйлэтийн үорэтгийн
Билинтийн үүмнээс уол обо угзагар дэйн кэргэн улахан
оруулж үзлэр. Тулалтын эрэгдэл, уопсаасыбайгаа уларыйншар обо
интигитигийн эмчийн шайар. Ол курдук билинти олохгүй түргэн
тээврмээхэтийн сайдар. Төрөлгүйт обзотун интигитигийн улахан
уларыйнхартахсанлар, оюободлжомтогоо кычаагаа, овьдьарыга
суюх буолла. Бу тухтан тахсарын хас бинирдлийн интээчини,
педагогуу долгуутар. Сынаа ызараанына, хамнаас ыкчаяанына, Улэ
мийстээгээ бынныгынга, төрөлгүйт угзли, харчны эхиргэтийг
ынгээлэл олодбор охсугүй улахан. Обо дэйрьэнга суюх буолуутун, биир
биричиннэтийн буолар, информационный коммуникации
(компьютеризация, интернет, телесеть, телевизионный канал)
арагас көрүнгэ кийригэ, уулуссаба ариас бынныдааннаар тахсаа
туруулдагарыгтан да буултуулж үргэлжилж, төрөлгүйт обзотун харалцан дэлжигдэл.

ҮЛЧЕННИН ИТИЛГИЙТ ОДОХИН САШТАР ОХОЛОГОРТОН
ИНДЭГИДЭР ОЛДОРДОРУН ОРДОРОР. ХАЙА ТЕРӨННҮҮТ ОХОГТУУТ УЧРЕДТЕХ,
ҮРҮҮК ХАМНАСТАХ ЧИСЕГ ТУНАЙЫА СУОЙД, ОЛ ИЧИН ҮРДЭСНИН,
БИНД КЭЛИМ ЭКССЭМЕН(H.E.G) МАННАНЫ УСЛАРТ ГҮАР, ОНОН
ОДО БИЛГИИН ОСКУОЛАЛГАН ОРДУБАГА БИРЛЭХЭВЭС БАРАРА
КИСГЭЛ БУОЛБАТАХ. ҮРЭЭН НАЛЫММАТ, МОЛДӨХҮК ҮРДЭСНЭР ОДО
ТУХДАА ДАРЫГА СУХ СУОЛГА ТАХСАР, ОДО БЭЦЧИНН АТЫНАН
ДОБОРУУ КЕРДӨОН МУНАР, БУТУЛАР, ОНОН САБУУРД ДАРЫГЫН
БУЛБАГАТЫНА КУНАДАН ДАЛЛАЛКАА ҮШЛЭРАР. ОДО САБУУРД
ПАРЫКТААХ БУОЛУУТАА БЫАЛ СОНИАЛЬН БАЛАНЫАННЫАТЫАН,
ТЕРӨННҮҮТ ОХОГТУУР СЫНЫНДААН, ИТИЛГИЙТЭН ЭМИН ТУТУЛУУСААХ.

Участники конференции выразили

18-й этап обогащения ядерного топлива. Согласно абы ахсаанын.

10

Кичи түгү оңородро барытга обо гүнүгар. Үзэ-хамнас, үрэх-бинни, бай-луот, көтөх ханаайтыбы, булл-алт барытга обо гүнүгар буулуптар-тыйнтар. Оны сорохын аратран ойтюбөлөгүн да ичин, обону иштээ сыйланы иттиң сыйнарад. Учтэйн эрээблэгээр. Улэнт, бүлчүт, бэйэтин кыланнаар. Эйдеэх уол ушнур сасханы талынаах буолар, байынтаа-майтын кинин, дын ортолуулж сагтан салдар дьобурдаптар. Обо айылчынын түтсэдэг түнүүрүүх, утго угасцедэг төрөлгүүтүн кемчүүнүүх түнүүрүүхийн сийнчилгээний-саннаар а түүхтэй буола сайдар. Уол обо саналгаа оруу ырас. Сырлык, майтын-ситилинг ордук көрүү, толтуулж дэлбүүрэе орхуу сыйтын буоларын сидиңкээндээ

MÚSICA CEMITÉRIO DE MUSICAIS

Zweckmäßigkeit

Мин Улдээгээнинг дьоммэр батынтарбар, бураагтарбар тутуумч
бадарханын атылангаарга кемонюум уонна льизбитигср
былаанамыт улахан 3D тэлбийнсээр ынтарга бийэм кыншашн
мөр, улаатханына бын аяга буюум дии. Үлан аягта
киндерид, улаатханына бын аяга буюум дии. Үлан аягта

Дискуссионный процесс показал, что в целом большинство участников конференции поддержали предложенную Евгением Тимофеевым концепцию, согласно которой Альтюбаговы должны быть оставлены в Казахстане. Однако спикер на заседании заявил, что в соответствии с международным правом, если в Казахстане не будет создано надлежащее правовое регулирование, то в дальнейшем это может привести к тому, что Альтюбаговы будут вынуждены покинуть страну. Тогда Тимофеев предложил внести изменения в законодательство Казахстана, чтобы избежать подобных проблем в будущем.

Министерство образования и науки Российской Федерации
Государственное бюджетное образовательное учреждение высшего образования
«Ханты-Мансийский государственный технический университет имени У.А. Гайдара»
Ученый совет по проблемам, изучаемым в Университете, и научно-исследовательским
центрам Университета, подготавливающим кадры для промышленности и науки
и труда – профиль – Университет

Kappa Yee - 30 Mayo Clinic Mayo

Братиша окою окончиши, я же съдуши, а то и обидиши.
Коине окоя спаси.

KMPHIMES GOING.

14 – 16 саастах уол обо дээж күргэнгэр хайлах тутуулээн, комөнөөн сайннытны сийнчилгээнтэй түншлэхтэй ньгатын толкуудур уонна угэлийн баадлаах буодар онуу олохж күллээрдэбний уол обо Улзээ бунар-хатар, майтыга-сийнгээ чөл түрүктанар, тулуурдах, дьгуулурдах, дьүккүүрэлэх, бүлүүрийг күүстэх санаалаах буола улаатар. Туорыа бил Утэчиний штыктыр, сийнлабыгт биниргэ олорбут дьонунаймах оностор, ахтар, кинилэр тусларыгар, кыншалтар, анынгас, ханынг дааарахан түүгэнтэй тахсар суюу тобулар, утве майтылаах кини

Мин бастаан уууспут инигэр баар, ыраах нахнинектээр эолород таа ханааныстыбайда дэврьктинаар, оттуур, күрө тутар, обуруот айынан дэврьктинаар, Кинилэр сик кэргэлтийн ынтаа билсэр көнсэгтэй эбийнин. Кинилэр сик санаа көтөн эрдээдүн эрдэг тураллаар, кийээ күн кийригэ Улэлэнн сарсыарда эрдэгтэй сайдыныштар, ижээ күн хамнастарын бүгэлгэр. Отуулалтыгар тываахтарынан, атынан охсолдор, мунитишиллар, кэбинэлтэр, ол ичин түргиник оттоон алаастарын бүгээрэн инэшлэр. Огтуур ходуналарын салтгалар, ынаахтар гэсэбийгээнийнэр лизэн куруелдээр, онтуктарын күүн от Умуруйбутун киннэ занын абан мэчинирэн сирэ оноролцор. Обугчлээрбт салжсаны салты, сүрүү нийгэн оюорон омуух буоларыгт байныгынан от Улээ, күрө оноруу ханан баядар баяар.

Үгэц төлбөүрүн тунунан собуулэнтэ (дуугабары) тунарсан эхэх? Улэм төлбөүрэх харчынан буолшуи эбтээр обуруот айынан, иднээн ылдар эм берт буолуу, дьонум тено эрэччүүрөө этийнэрий? Мин улэм тумутун тутгахтына, бинир харыс уртээбийт кинилли санамын, дээ саймымын гуналаахтыг агаарын динэн аны ессо атын үлээ былааныгар тунуунум этгээдэгийг ыалбын ытыктыам, ахтыам дии саныбын Кинилэр оболорунд дөжр онгостон, алаастарын алаас оностон, суухтуурум кэмэ суюх буолуу. Бал ийэт минийнгээс дээльяннээх сувагийн, эмис эттэх мининн, сэлийдээх кунун мининн, хоргинаах собутун, обугчбит кымынан, быйлабын, ымдаанын, кыныны байна санамын, абаалаатар азгаларын айылтава саньдар албастарга, бүтгэлчилгээр-тумутар, окко үлэччүүрэг, тыраахтары ынчилж, атын көлгүүрэг, от мунинварга олпорорго, санынга хоногтоо, ардааха санынчарта, куйданы, үенч-хөйчүүрүү тулууярага Урзанийт, унуйбут күннэрийн олохор тунаныам турдаа.

Сайнанты уунү өрөбүлүн чутас дъоммор, бэйнээр астаана дуонууда агаарцаадын ол. Обугчбит угээчинэн ожко айылбада салтлан, балыктаан, кустаан, сибиэнэй айынан асаан, дуончай согтуулэн, дорнуубийам чэбдигчирэ, астнын-чолбун дъвананант, кыстыкка бэлэм кини дэгтэрийм!

Дүүлүс Иванов 8 кыллас.

2016 сынлаахха Саха республикатын Ил Дархана Е.А.Борисов биллээрбт грантовай күрээр кыттыбыт бырайынак

Резюме проекта (аннотация)

Проект предназначен для юношей с 14 – 16 лет проживающих в центре района с. Амга. Проект рассматривает вопросы подготовки к жизни и труду на традициях своего народа и привлекает к сельскохозяйственным видам работ. Поддерживает желающих работать и приносить доход в семье.

Название проекта: Социальный проект “Дылтуус” – будущий добыгтигик семьям.

Информация об организации: Детская общественная организация “Амма Кэскилэ” (“Будущее Амги”) по развитию детских инициатив в Амгинском улусе Республики Саха (Якутия);

Дата регистрации: 15 марта 2016 г.

Устав Детской общественной организации “Амма Кэскилэ” (“Будущее Амги”) по развитию детских инициатив в Амгинском улусе Республики Саха (Якутия). Утвержден общим собранием учредителей ДОО “Амма Кэскилэ” (“Будущее Амги”) по развитию детских инициатив в Амгинском улусе РС (Я) (Протокол № 1 от 15 февраля 2016 г.). Управление Министерства юстиции Российской Федерации по РС (Я). Решение о государственной регистрации принято 15 марта 2016.

Члены организации: граждане РФ достигшие 8 лет, а также юридические лица – общественные объединения;

Основные цели и направления деятельности организации:

Целью деятельности организации является развитие детских инициатив и раскрытие их способностей и талантов в процессе активной, творческой деятельности организаций;

Направления деятельности: “Я – рыцарь пера”, “Я – наследник земли Олонхо”, “Я – кузнец творчества”, “Я – творец добра”, “Я – юный правовед”, “Я – эколог”, “Я – юный вожатый”, “Я – юный предприниматель”;

Проектная история: В организации “Амма Кэскилэ” за последние 2 года реализуются проекты: “Молодежь Амги против теракта”, развлекательная программа “The black party”, неделя – акция пропаганды ЗОЖ; социальный проект “Я – гражданин”, фестиваль молодежных субкультур “Поколение

NEXT", проект "Зоркий объектив", проект "Ини-бик", "Ударная волна", проект "Тапталаш мин Аммам" - конкурс рисунков, "Дарю лицо" экологический проект.

Описание проблемы:

В нашем наслеге юноши имеют возможность зарабатывать деньги только в летних трудовых лагерях и в лагере волонтеров. Количество мест в лагерях ограничены, поэтому не все могут быть охвачены в эти лагеры. Всего по наслегу насчитывается от 14 до 16 лет – 197 юношей. Из них только 20% заняты летним трудоустройством. В связи с этим возможность заработать денег в общий семейный бюджет могут только 20 % юношей от общего числа.

Для решения этой проблемы мы предлагаем этот круглогодичный проект, по которому юноши смогут зарабатывать деньги и внести вклад в семейный бюджет. Если в летних лагерях, работают по сезонно, то по нашему проекту юноши будут привлечены к сельскохозяйственным работам, а также поучаствуют в воспитательных мероприятиях посвященных традициям своего народа.

Наша организация "Амма Кэскэлэ" сотрудничает с Миндитинской агропротоколой им.П.И.Караканова Амгинского улуса. Ежегодно на базе школы организуются плановые работы по привлечению юношей к разным видам работ, но так как школа малокомплектная численностью юношеской очень маленькая, Поэтому администрация школы заинтересована привлечении юношей из других школ. Агропротокол имеет сенокосные угодья 16 га, 17 улей, пришкольный участок, на этих участках они выращивают картофель, капусту, морковь, помидор, огурцы, перец, кабачки. Для введения сельскохозяйственных работ школа оснащена трактором МТЗ и сельхозтехникой. Школа сотрудничает с крестьянско-фермерскими хозяйствами, которые организуют летнее трудоустройство учащихся школы. Таким образом, школа имеет большой опыт работы по организации трудовой занятости школьников. Во время работы проекта, в летнее время юноши, выезжающие из Амги в село Миндити будут проживать в гостевых семьях. На местах с ними будут работать вожатые и руководители из администрации школы. Из числа участников проекта выбираются командиры отряда, работает самоуправление. Распределяют ответственные по секторам: культмассовый, спортивный, санитарный, трудиной, пресс-центр.

По итогам летних работ они выставляют на продажу выращенные овощи и полученный мед. Во время сельскохозяйственных работ юноши учатся волить трактор, ремонтировать технику, запрягать и ездить на лошади.

Руководители проекта организуют и проводят работы связанные с нормативными и локальными актами, консультируют родителей, проводят беседы с участниками проекта, заключают договора с руководителями КФХ, администрации Миндитинской СОШ, раздают рекомендации по воспитательным меронриятиям, а также по ТБ, ПБ, проводят мониторинг и диагностику результативности проекта. В зимнее время участники проекта выезжают в с.Чайтылган для обучения по металлообработке в кузнице "Уус кынага". Изготовленные изделия из металла продают на ярмарках школы и выставках по лекарственному прикладному творчеству.

Цель – поддержка юношеской желающих заниматься физическим трудом и принести доход в семью.

Задачи:

- Организовать и провести физические работы (оптимоудьству, сеноокосу, ремонтну изгородей, работа в пришкольном участке и на пашне, в кузнице;
- провести занятия приносение доход в семью; (сбор ягод, рабылоностью, изготовление изделий хозяйства из металла);
- подготовка к труду, к жизни в обществе;
- помочь в самоопределении будущей профессии;
- пропаганда здорового образа жизни;
- исследование и диагностика воздействия трудовой деятельности на развитие подростков проживающих в центре улуса.

Целевые аудитории: юноши с 14 до 16 лет, вожатые, педагоги. Многодетные семьи, неполные семьи, КФХ, школа.

Методы выполнения проекта:

- Для достижения цели проекта будут использованы следующие методы.
- Исследование, которое позволит выяснить состояние общего дохода многодетных семей, матерей одиночек и отцов одиночек.
- Лекции, методические рекомендации, беседа, которые позволят повысить трудоспособность юношей при выполнении работ связанных с проектом на практике.
- Информационная кампания будет проведена для

По итогам летних работ они выставляют на продажу выращенные овощи и полученный мед. Во время сельскохозяйственных работ юноши учатся волить трактор, ремонтировать технику, запрягать и ездить на лошади.

Руководители проекта организуют и проводят работы связанные с нормативными и локальными актами, консультируют родителей, проводят беседы с участниками проекта, заключают договора с руководителями КФХ, администрации Миндитинской СОШ, раздают рекомендации по воспитательным меронриятиям, а также по ТБ, ПБ, проводят мониторинг и диагностику результативности проекта. В зимнее время участники проекта выезжают в с.Чайтылган для обучения по металлообработке в кузнице "Уус кынага". Изготовленные изделия из металла продают на ярмарках школы и выставках по лекарственному прикладному творчеству.

Цель – поддержка юношеской желающих заниматься физическим трудом и принести доход в семью.

Задачи:

- Организовать и провести физические работы (оптимоудьству, сеноокосу, ремонтну изгородей, работа в пришкольном участке и на пашне, в кузнице;
- провести занятия приносение доход в семью; (сбор ягод, рабылоностью, изготовление изделий хозяйства из металла);
- подготовка к труду, к жизни в обществе;
- помочь в самоопределении будущей профессии;
- пропаганда здорового образа жизни;
- исследование и диагностика воздействия трудовой деятельности на развитие подростков проживающих в центре улуса.

Целевые аудитории: юноши с 14 до 16 лет, вожатые, педагоги. Многодетные семьи, неполные семьи, КФХ, школа.

Методы выполнения проекта:

- Для достижения цели проекта будут использованы следующие методы.
- Исследование, которое позволяет выяснить состояние общего дохода многодетных семей, матерей одиночек и отцов одиночек.
- Лекции, методические рекомендации, беседа, которые позволяют повысить трудоспособность юношей при выполнении работ связанных с проектом на практике.
- Информационная кампания будет проведена для

распространения информации о способах заработать деньги своими силами в помощь семье и для стимуляции развития сотрудничества КФХ с многодетными семьями.

Рабочий план проекта

Этапы	Сроки	Мероприятия
Подготовительный	январь - март 2017	<p>1.Планирование проекта. Встреча с начальниками организаций, заключение договоров о совместной деятельности.</p> <p>2.Изучение законов и распоряжений о трудоустройстве детей.</p> <p>3.Составление списка юношей из многодетных и неполных семей.</p> <p>4. Проведение анкетирования, опрос юношей проживающих в центре района, беседа с семьями.</p> <p>Выбор участников проекта по итогам опроса, анкетирования.</p> <p>5. Организация и проведение психологических и педагогических тренингов, лекций и бесед о трудовом воспитании, поведении во время прудовой деятельности.</p>

Основной этап проекта	апрель - май 2017	<p>1.Проведение начального этапа мониторинга и диагностики проекта.</p> <p>2.Обучение участников проекта к кузнецкому делу на базе Чаптыганской СОН.</p> <p>3. Воспитательное мероприятие "Ускуната" - обряд кузнеца.</p> <p>4.Продажа изготовленных изделий из металла: ледорубы, въездодер, лом, шарниры, крючки для дверей, тяпки, грабли, якутские ножи, багор, крючки для гроса).</p>
		<p>июнь - сентябрь 2017</p> <p>1. Организационные моменты: подписание договоров.</p> <p>2.Работа на сенокосе, пришкольном участке, полях, пасеке.</p> <p>3. Введение дневника "Дьюлус".</p> <p>4.Работа по сбору урожая на полях, пришкольном участке.</p> <p>5. Продажа овощей, меда.</p> <p>6. Воспитательные мероприятия по изучению обрядов и традиций при выходе на сенокосные</p>

	<p>кузнецому делу на базе Чанчылганской СОШ.</p> <p>2. Продажа изготовленных изделий из металла.</p> <p>3. Воспитательные мероприятия по изучению обрядов и традиций исполнение промыслового-охотничьих обрядов:</p> <p>организация и прохождения обряда притягивания луха леса «Байланыптарары», обряд ловли карася «Мунгхаланаңы», обряд рыбной ловли «Балыктаңы»;</p> <p>4. Выезд участников на ловлю карася</p> <p>«Мунгхаланаңы».</p> <p>5. Подготовка материалов диагностики участников проекта.</p> <p>6. Оформление слайдовой презентации «Я – добытник семьи»;</p> <p>7. Конкурс «Огнүт оттууг» во время селокосных работ. (стапы конкурса: разжигание костра, ремонт орудий труда, запряжка лошади).</p> <p>8. Воспитательное мероприятие с целью изучения истории и краеведения родного улуса: История первооткрывателей на Мяндигинской земле. Г.И. Караканов известный журналист, писатель Амгинского Улуса.</p>
--	---

октябрь – ноябрь 2017	<p>1. Обучение участников проекта к кузнецому делу на базе Чанчылганской СОШ;</p>
--------------------------	---

Заключительный этап	декабрь 2017	<p>1. Выдача зарплаты участникам по договору.</p> <p>2. Выпуск сочинений участников проекта «Мой вклад к своей семье».</p> <p>3. Выпуск сборника методической рекомендации «Энopedагогика.</p> <p>Трудовое воспитание юношей, проживающих в центре улуса».</p> <p>4. Выпуск блокнота для родителя «Как воспитать ребенка трудолюбивым?»</p> <p>5.Составление мониторинга и диагностики результативности проекта.</p>
---------------------	--------------	--

работу. В коллективном труде они привыкают к работе в духе солидарности, сплоченности и без лишних затруднений завершают начатое. Повышается мотивация в стремлении помочь семье своими силами. Планируют расходы и доходы семейного бюджета. Находят работу, договариваются об оплате труда наличными или продуктами питания. Изменяется сознание в отношении к семье, труду, деньгам, окружающим людям. Уважают труд других людей, бережливо относятся к природе и родному краю.

Төрүг Үзэгчдэгээ олборуулан “Дэлүүс” бэйрайзак олоххо кириштэ

Обрэгэ учинэн от Улэгээр овону үүчүү

Бэйрайзактыг былаанын биниги усилттары огууржут, откуруе, тимир унаарыгытгар, гүйдлүүт чийгээр санынтарыбыг Одийнн усилттарыбыг бу улц керүүнчээртэйгээр унчилуунуулар. Улт нын маларын билсилтээр, ис хоноонун өйдөөгүүлээр. Проектыг түмүгүүнч төрөлүүтгэргэ, интээчилгэргэ, оюулгарго аналаахынылары, субэлтигүйгүйтгэхэд олоххуугар тунаныхыгт динэн эрээбйт.

Саха – айналдаа ового айынцаа кинэтэ. Обугээрөрбит саас, сайн айналдаа батыннараа сильван субчинилгэрэ, сири угтуг шандытмынг, айылцуултын тантны, хархистын улаатын, огуурга улаханык айдаарыман. Улзени кынга синьыланы тэнэг дүүрээнийгээрэ, сахалмы ооннуудары, таабыринары гайтайга оончилотголоро.

Үлэгэни өйдөөүүн, Үлэгэ Уүрэгийн, Ооннууртан ураты осёе Улт баарын өйдөөнүн бастакы сориуттаа, соруудын толоро Уүрэгийнгээн сааланаар. Бэйгэг таннарын, анырын түүнчлэгээрээ, Сонке таннарын, тохижко-хорбокко анырын, хайдаанарын; оттон шонунт тылын, соруйалтарын истибээтэхинч дээрээшлэгтийн билээни. Оруу лыарыгла сэлдээр кунаанын, сэргээхийн бийдүүр буолан ииэнин. Үлэгэ көрүгэ, кээмэйднүүн билэххинэ, дэйнээжүүкка туха кини буолаьн. “Туха кинин” атын кини бэниэтээсүүнэн үерэбин. Түнчлээр үчүгэй да эбтэдээн эй-сандаа иитиэтэнэр. Одоо Улэгэ; сорукка сильдын, Уу басыны, ынах хомууута (чутасан), линээг оттук мас кыстаанына, тиэрэн кыраанаанына, ой болгиго сүнчуну ууттын; сыйн окко обус систинту, от кытылаанына, уончы

Ожидаемые результаты проекта:

По итогам проекта “Дэлүүс” участники проекта.

Во-первых, осваивают навыки и умения работы в сельскохозяйственной отрасли, и становятся добытчиком семьи наравне с родителями. Во-вторых, воспитываются в труде связанными основными направлениями подготовки в духе национальных традиций, которые определяют собой трудолюбие, выносливость, сноровку, учит хозяйственности, умелому планированию быта и жизни, наряду с умственным развитием. В третьих, трудолюбие, работоспособность и сердечное отношение к труду способствуют наличию следующих необходимых условий: юноши постоянно находятся на свежем воздухе, загорают, получают от природы живительную силу, жизненную энергию.

Они должны усердно откладывать теми или иными видами деятельности, доводя качество выполнения задания до уровня скрупулезности. Тогда они сумеют научиться преодолевать любые трудности, любые тяжелые трудовые повинности, способностью доводить до конца намеченную

Бастигын түрлүү, оюнторуулардын салбарында да көп ойнажатылган. Иккىнчи, оюндор туоратан хончуктуулардын салбарында да көп ойнажатылган. Усунайчынын, оюндор туоратан хончуктуулардын салбарында да көп ойнажатылган. Баштадан чыгарылган көзбүрүнчүлүктөрдөн кийин, улуттукчылардын салбарында да көп ойнажатылган.

Манна төрт үеэн туутаан шинийн
баянны хийнхээнийгээс чадахаар
охижуулж байгаа нь. Манна төрт үеэн
баянны хийнхээнийгээс чадахаар
охижуулж байгаа нь. Манна төрт үеэн туутаан шинийн
баянны хийнхээнийгээс чадахаар
охижуулж байгаа нь.

Сахалар былыр-былырыгтган сүнүү, солтсын ийтгээн, солтсын айыр оттоон, кыстыкка бэлэмнэн, ханаайыстыба тэринен олорор норууг буолабыт. От Улээтин, сайылъыкка көнөн баан, от ыйын 12 күнүттэн атырьзах ыйынгар дээрээ тэрийнэбигт. Хойтуулан оттууру саудаабыт дьон балтадан ыйынгар динээр Улээнтийн эр. От Улээтин, онно туттуулар сэп-сэбиргэл, синэр-түм ыйытышылдатын туунан анат чинчийн Улээр суюхтар. КЕЧИГСЭС БЭЛЭНТЭЭННИНЭРИ Р.К.Маак, В.Л.Серониевский уодаа.

ΟΥΑΙΔΗΣ ΣΤΕΛΛΑΣ

Илиният оттооччуларта, биннелек, уйуктаккы уонна салтын от төрдүүнен сэрээн туттарга, ордук күрдбайстар евеу сүбенин такайын туттара.

күннитгэн кыратык охсон баран тохуулдар, сыйлайахтарыгар
пинди ултээбээртэй. Ити эзга хотуур сүолтун тээни динт
буоладар эмч. Огчутартан абаа слаастаах кини уот оттон, азл
юйт ишнитгэн корлондоон алтис этгээ салдлыр. Кини эзин
түрэн хотуурн, төбөгүн үрдүүн энрийн
асадан, ус тогтол оту бынан талайан ганаар. Онтон охцуулбуут
оттон бийр тутуму харбаан ылан кымысса утар уонна от-мас
иччиндерин алтын-алтын, кийн чуст сиргэ ынэр. Алтис тылтыгэр
тордоо күх оту, быйнтын, тохтуват дьолу кердбэйүү кириелдэр.
Онтон охцуулбуут оттон бийр тутуму ылан кымысса утар уонна
хокхуурн сотор: “Уол ово хотуур хамсынр утун харбын күнз
үүнэ. Кынс ёбо тарыр суон утун туун туору тутар күнэ болтул

pernicious insects in Kentucky, Ohio, and Indiana. The author has also made a study of the life history of the European Lygaeid, *Lygaeus leucocephalus*, and the American species, *Lygaeus kalmiae*. The author has also made a study of the life history of the European Lygaeid, *Lygaeus leucocephalus*, and the American species, *Lygaeus kalmiae*.

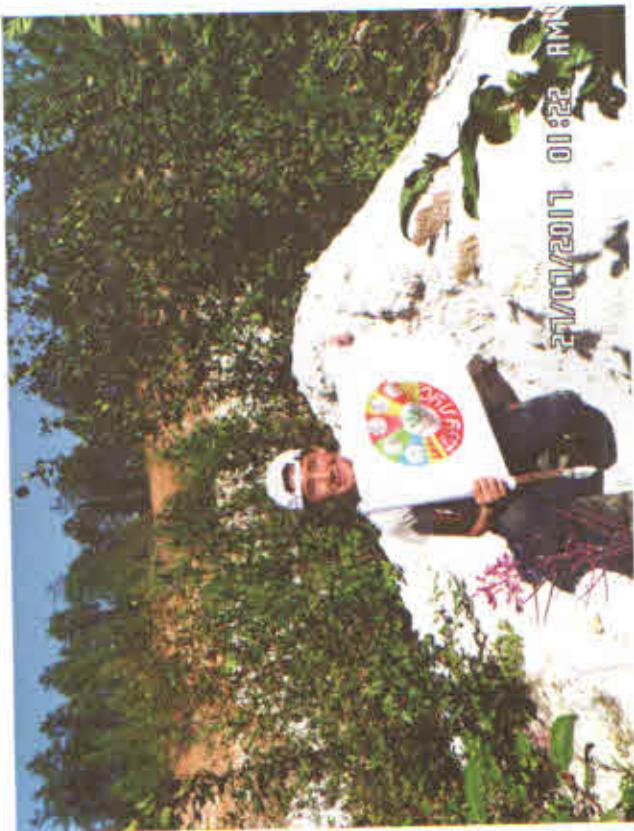
Айбылт айылдарым,
Эйбит эйнэхситэрим,
Оиулаах огум-мөнүм иччиг
Сорсу Нуурал хатын.
Чугас көрө сатыр гына,
Ыраах истэ сатыр гына,
Үйту быянтыгытан,
Унун күннитгэн
Ордукук өнүүлээ.
Быстыбат быкантнаа,
Самныбаг сарылаа,
Тохтубат дьоллоо,
Тобус тоноюс оту
Субуручч туроортар,
Синр отун
Сибиннитэн өнүүлээ.
Аньылк отун
Сибиннитэн өнүүлээ,
Аньылк отун
Астыгытан льалыктаа,
Тобус сыйны токору
Торбо күх отут
Дьоллоохук тускулаа!

От охуута холуунтаян элин лизки, кун тахсар сиритэн сабжаныр. Бу сиэрэг-гумын алтыс таబынныннаа от Улээ татаарыллаахтык баар.
Сахаларга от охуутаг бирураты сиеринэн – туумунаан эдэг дьону муньбан “куүэйн” тэрийнин буодар. Сиэри-туумуу кийг ходуундаа байтындар.
Бишинтий юмин э от охуутаг аналаах сиерлери – туумиры, алтысчты, эбетэр ана саастаак кийни толоруухаа сэл. Бас-таяан отгүүр сиргэ кийн аллас сабалыгар (отуу аттыгар) турган түөрт хайысхажаа сүгүүрчийн уонна уот оттобун. Азл уот иччигтгэн, дойду иччигэ Аан Алахчын Хогуутан, от – мас, аллас иччилгэртэн, от Улээтигер көнгүл ылан, уйтнуу – быйзаны көрдөнөн алтысчын сабалыгын. Уокка сиэл бизэрбин. Онтой салгын отчугтарга кургузинэх үлэни, кынымыны – хотууну, сийтийнини байран алтыстырылын уонна кымыннын, арызлаах

алтасынан, саламаатынан уоккун айах тутан анаатын. Алтас бүлүптурун кэнэ дьон-сээрэ бары алтысчыт кэнитин уруйдуулар-айхаллылдар.

Сизр-туом сурун ирдэбийт алтас баар кэмгэргэлжит дьон бары алтас этэр кини кэнитир, ишин диехи хайынан, чумпуран турган алтасы истиенхэхэр. Ол кэнитгэн от улэгэ садалнаар.

Билигни үйн ээ техника сайдан турган буолан, отуу хотуурун охсор кини арыйах. Ол гынан бааран, "Хотуур үүлдэлтийн" сиэрин-гумоун син бийр алтысчыт ынтыран онорор ордук. Сисрэг-туомнаа кыттар дьон тангастара боростуу үз танана буолар, отон алтыны толорочуу кини сахалмы танас кэтээрэ булгунчлаах.

Мунхы сиэрэ-тюме

Сажа тюмо күнүү эзгерд саас эёсөн киндер ненимилүүн мөнгөн эзгерд. Ол мүлкэлийн заатгар Илими, ерэн эбслээр онорон (абырхтаан) бүтээрэн бааран сиэр-гүом тогородзор. Аваан сүөнүү еөөрөн, ишин кыра пына кырбаан, сиргү түрүүнээн сыйтар ишим үриүүс үрийндар. Бу манна сүөнү сүрэбэя уонна тынгат туттулубаг.

Ол кэниттүүн олбор кырбамыт сүюнүүн бүлэгтанаан-быльшана ишим Айдүүн хөмүүдэлдэр, ол аага инникин отгүүчүү бу курдук эрбэх балык кэллин линчийн бийдебүүлэх. Онгон сүөнү этин бунаран чугас дьониорун ынтыран тогтоо-хана анылдар, үрүн астан саламалыг сийлдэр.

Сарсынты күнүгэд ойун эбслээр алтысчыт аал уотун отлон, арчы сиерин-туюун толорор. Этиг түстүүт манынан шимми ыраастыр. В.М.Иванов суруйарынан, илмами арчалыллыгтар кынатын бүтүү баар сиртэрийн линки уураллар. Уот оттон зал уот, күел ичилэлдээртэн чин-сүктэн көрдөнөлөр. Үргүт айнан, суратынан эбслээр арынан, саламаатынан айах туталдар.

Мунха түүнен ишининэ алтысчыт эзбэрт ыбыктынан кырдаас кини күел таныгар дэлбүрүгээ майан, уу, тыа ичилдэгтэн көрдөн алтас этэр. Алтас баар күес халланы спарсан, сир-дойлуу унварын турар кэмэ буюу охтаах. Бастан птириктэри ылан алтараа өгтүн хатырлын судурдагдар уонна күел таныгар ишин диехи хайыннынаан сиргэ

анынцалар. Ахсаана хайаан да сэлтээ эзээр тобус булоохаах. Бүх титирктэргээ дэлбиргэн ыайлындар, аттыгар арындаах алаадьны уураллар.

Дэлбиргэдийн ыайнын мунхадаа эбээгэр булгут улахан бука баарыг гарсан онгонуудар бэлтэх саламата буолар. Ситийн бая өрөн, онно урун сиэли, кус унуугун гүенүн, ынатнын, кубох чекченгүйн, кутургун, бочтурас, улар аягахтарын, араас қызы түүгүн иштэллэр.

Ол кэнниттэн алт уоту отон алтыс этгээдэр. Дэйн-срэгээг аялжсчыт кэнниттээр, илли лиэки хайын тураллар. Алтыс тыльгар сир-дойду ичилгэртгэн, хара тая ичилгэтэн баатарынайт түүхийн бэрсэригтэй хатырьктаацы бэрсэригтэй көрдөнөндер.

Күйд Далай иргичтэй

Дээбэрэ Тэллэх,
Бырын сыйтык,
Көлпэх сурдсан,
Туона Баий
Тойон оюонньор,
Лонуур собо барахсаны
Тогтору уган кулу даа динэй
Көрдөнөбүт, аягтанабыг!

Ичилгээрийн аялан аяах гуталлар. Алтыс бүтээжин, дэлбиргэдийн унгуу сурарттаах илникээ, бинир унгуун обонитоо утальлар. Ол иккιи ичти, тая ичигээ Байанай уоннаа үү ичихтэй укулаан ситимнээрин көрдөрөр.

Туона үктээнчи кини мунхадаа түүхүүн онорор, онтои сорх эр дюн обониинору аялараллар. Бастаан мунхадаа чардатан эзлэхдээ Утгэмэх Маны түйэрэлтэй, онтои обонгийн обонитоо утгийн аялдваах манынан түйтгэллар. Утгэмэх тортуур берднээндэни баайаллар. Чоцумтаа буолгааг аялдваах мастаах кини кэлэн, обон нийнтэн Утгэмэх көхөнөн тутан ылар уоннаа бэхнэмийн эрийнэр. Тохтоо дистеридээр дыны кэннинэн баар. Мунхадаа ынанын, онтои тайшин обонитоо талалыц утальлар. Ол хамсагалбана балык баар буолар, очижбо мунхадын танаарагалар Соноогтуу кинин салаахыг дээни аягтылылар. Онтои балыны хостсур гэрти сүүр дэнэр.

Нырынгыттар динэн балыты Уурхийндерийн обон кыттынын смыльталлар. Биниртэн бинир обонитоо нарыннагаллар. Ол аяга

балыты хамсагаллар.

Сорох ёттуур, ордук ынанын кэмнэ, обус хабагар арынын кутан аялан илмэнгэ баяандан баар күел ичигтигэр анаан обоннно гүндердүүр.

Мунхадаан бүттэхтэрийн күал ичигтигэр алтыс этгийн маахнаналлар. Балыгы барытн дынендерид ишцеэ барбаттар, сорх балтыг төттөрү угта бынтан кэбнинэллэр.

Мунхадаа кинин комуутээ сэргэлдэхийнэдээ ишцеэ барбаттар, дэвтээр хөнгүүлдэвтэв. Ол дэвн “Кирдэхээр” дэнэлээр. Ону танинан дэвхэр аймак Мунхадаа гэрчилгэнэ, чардаат иккιи ардынан сыйшара бобуллар.

Мунхадааны. Рыбалка нэвэдом

1. Түнэрийн чардаат – чардат (богынтай круглая прорубь для подъемного лова рыбы неволом).
2. Тахсын чардаат – большая четырехугольная прорубь, из которой вынимается невол.
3. Ойлон – прорубь.
4. Мунхадаа гүндерчилдэр – лодыг, закильванище в воду невол.
5. Утгэмэх ынгылаачы – человек, прогоняющий жердь.
6. Көхө тутааччы – человек с крючком, ловящий жердь.
7. Бэчимэ тардааччы – человек, тиннурий беневуу.
8. Ойлон алдарааччы – человек, прорубливаний прорубь.
9. Туонааныт – человек, определяющий участок водоема во время рыбалки.
10. Нырьынайт – засошник рыбы во время осеннего подледного лова.

Мунхадаа тэрилэ. Невол, его принадлежности

1. Мунхадаа ийтэ – мотыг.
2. Мунхадаа хамата – крыло.
3. Тусс хотобос – пошповок из доски.
4. Хилтайн хотобос – пошповок из доски.
5. Таастыган – грузило

Абуултэс уннууда – крупная полая кость,
Бысыгты борбээжээ – шиколотка лошади;
Висмыты тунаада – копыта лошади.
6. Үйт мас – палка на коне крыла, дающая переноскулярное положение.

7. Аянныы – пения.

8. Хамыйх – чертак.
9. Сүүр – совок
10. Ачах – вилы, при помоши которых подо лылом пролвигают жерль.
11. Олуур – палка, при помощи которой поворачивают жерль.
12. Көхө – крючок.
13. Утмэх – прогонная жерль (диаметром до 15–16 метров).
14. Бэчимэ – бечева.
15. Нырыы – тонкая длинная березовая палка (сю рыболовной удариают через прорубь по воде во время осенне-зимнего лова, чтобы загнать рыбу в сеть).

Байланайы тартарыны сиэрэ - туома

Бийлини ээмдээ кымлы да, балты да булгутура гъон ижиниргээн тылланан, олуус ерзелен болгутур буултуулар. Бу сильна Тодо дээлэхэн тылты да ёху сагтараха, сыйнажалты тууннааха. Бай хара тыа иччигээ Баий Байланай хомойор эзэргээр онцлогчидэн булгуттан бэрсийн буулгар. Ончжоржин кини төндел оностон тылаа булгутуу тарыстаана кылайн буулубат. Ол аядаа төнөй бийдеринч, кыры да булт калтганаа булчут юорхны таа иччигпэдээ махтансахтаах.

Байланайы суюх, ол аядаа бултга кэхтийгүй кини эзэргээр калбаджаны тарыстайын, инжинжин эрмэлтээр эзэнтэй буюун лиэн, “Байланайы тартарыы” сиэрин – А.И.Прохоровын сон. Ол туунан В.М. Ионов юхна – Бийрийх Насстанайын улганы түүйтгэндээ дээр дээд дыноо аягыстырын, чынчыран, инжинжин эрмэлтээр. Дийн энгийг юхна оствол чадалыг куух гүйцэтгэх киймийн бийнэрь. Шагырьтадаа обийн онох таныгар отбоого олбород. Онтогт түүхийн эхийн эхийн олон ялангуяа баргаж эхийн олон ялангуяа баргаж. Чадалыг энэ “хойхуу” онгорон онох таныгар ухваллара. Чадалыг энэ саламаат онороджинч, сөбүс бунарчадаа. Урги астай онороджинч, сөбүс бунарчадаа. Дийн энгийг юхна оствол чадалыг куух гүйцэтгэх киймийн бийнэрь.

Шагырьтадаа обийн онох таныгар отбоого олбород. Онтогт түүхийн эхийн эхийн олон ялангуяа баргаж эхийн олон ялангуяа баргаж. Чадалыг энэ “хойхуу” онгорон онох таныгар ухваллара. Чадалыг энэ саламаат онороджинч, сөбүс бунарчадаа. Дийн энгийг юхна оствол чадалыг куух гүйцэтгэх киймийн бийнэрь.

- Алт уотум иччигээ,
- Байдынамын эстээ,
- Сирин – ийтидум иччигилээ,
- Бай хара тэм мичите,
- Бай Барьылаах.
- Ангийн арынын хийн
- Үнэн – сүктэн
- Карлсон – эхтаян эдэгээнийн хөдөлгөөн.

Огтон дынелдэх кини ижигдэг түрэхийндин хөдөлгөөн. Түрэхийнтийн (Ионов, 1916).
Бу сиэри – гүйчүү обийгээрдэг этник эмээ толгоролтэй эйт. Ойүүн бүлэгээ хадаанаа мистик оноо, түү, онгон сабы баатарийн хувьнур, мунха, илим онторпорон бүлэгч. Ситин баяга сигин, танас дырланыннан газан салама онгортолор. Түрэхийнтийн огуун, уу иччилгэн. Яйсан – тоитон бу күрүүк көрдөнөр.

Балыктаа үүрн-үүрээний ажаран, Гүй, мунхын олгоорыг Кисилтийн дэлти Уган күлү, Ихинийн хэрэгжлийн ажарын Балыктай мөнгийн дэлти Күйүртэйгээний дэлти Күйүртэйгээний дэлти Күйүртэйгээний дэлти Күйүртэйгээний дэлти Ол кэхинийн иччигийн буултууламжны юнна бүхий дэхь эрэдийн хийн хийнхийн мэсэхийнхийн. Ойүүн бэхжүүхийн бүлэгийн хийнхийн мэсэхийнхийн. Ойүүн бэхжүүхийн ажаран, ус сиргээ уот отгор, алтые эх-эх сүоратын уокха бөрсэдээ. Уонна чугастайын око-маска ышар. Ол кэхинийн эхийн салгын этэр, бийнчны көрдөнөн бүлжтэй сэргийг-сэргээгүүдэдээ. Сүүрэгээд бийнчны көрдөнөн бүлжтэй сэргийг-сэргээгүүдэдээ. Одуудын эхийн бүлжтэй буултууламжны юнна баран дэлгэлэпердэг төннөөр (Ойүүн, 1993, с.40).

Бийлини эхийн бүлжтэй буултууламжны юнна бу сиэри-туумуу аялчилтийн чигэрэн толгоролтадаас. Переодийн төрүүлэгтэй улсын ижини хосилин санаан билитни олох албанхадархадарытай тас омуу сабынчылтын, табахтан, хүнданан шалыгтын тарсар ойнхөө-саналзах, дын сахалны

Л. Пекин, Каса Синя. Тюбэйский языкок охочий до упражнений в чтении и письме.

4 КҮРЭХ “Байланы тартары”

S. KARAYANIS ET AL.

Watt's drawing chart 111

"Kinderland - Kulturbild"

1. Россия, Саха (Якутия), Тореебут улусуны олохогоо буоларынан
хөгжлийн талаар.

2. Бэлэгтн норуулж, торун-үүхн, материалны, луховнай күтүүрүүтэй, интеллектуалын таанмын байдлыг, книг сиэрн-тэсвэртэй тохиолдсан буюу тохижваах.

3. Илән балыңыра шүккүрөдөх дьону кылта сыйна

ИМИГС, ОДИННЭДҮҮРДАА БҮЛГӨҮҮЛХҮҮЛСЭНДЭХ, ОЛОХСУЙБУТ ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ НАДААНЫ СИСТЕМЫН ТАБААЛЫГ МАЙГЫЛААХ-СИСТЕМЭНДЭХ.

культураах, айылбаза харыстыбылаах сыйыннаах.

6. Чему оно способствует? Активизация, развитие, улучшение

7. Кылмазты -кыншылтаба анынар, ейнүүргө, көмөнегро дэврьлгэнэр.

бэлгүү, тас мөлтөх дэйнээстэн комусчиндр кынхахаа.

бүлдөр хайынчалдах, санаатлах.

Topoemt My Shumma de Viprula, eponi shonys, tunc
mudar mukha.

MATHIK *comprehend* **MATHICK** *menticipate* **YOL** *objoy.* **de**

Project, which will include a study of the polymerization kinetics, morphology, and properties of polybutadiene.

1. *Сортах* - *От яичного* чыншиллатаң сәрдәндары?

• Ор үзүүлгөр сыйкыннаах сахалтын тыхтары суурى, суютатын бүрөө?

• Олдуктын откөмүгөр сыйнаннаа тың суолтатын быйтар?

A. *Typen und Formen*, insbesondere im Export, von außen her ausgesehen.

Проект ис хоноонутар сөн түбээр эмблематыг толкуудан зуухаар “Орчут отчуя” элантараа:

• Kytra yoy ottwy
• Cymru'n ddiogelwch

• **Qualify** members — calling them 333; **Ask** questions; **Prepare** speech.

6

20

ЖУЗ сэргээхэд, күртээрэй, да олохко кийнэр

От Узэтин түмүктээн баран аны обтуг сурун львэр гар туй хостоонуугар сыртыбыг “Короленко хайатыгар” карьера керамиг Анатолий Петрович Романон салалттын туй хайдах ханлан хостонорун билээ, туй хостон онно тута оногонуук онгорон кердүүлэр. Туойларын куулга куттан сувенир, оногонуук онгорон атсылаан харчы киллэринэр салалтаах илдээ барьлтар. Уолаттарбыт Барабанов Саша, Новиков Валентин, Олесов Дамир алтынны ыйга Оюу музыкальный оскуолатын лабораториятгыгар педагог Аиросимов Андрей Дмитриевич салалттын творческий бележхөө кыттан оногонуук онордуудар.

Алтынны ыйга Чапчырданнаады Уус кыннатыгар Устинов И.А. тимири оногонуук ондоо барыахтаах этигээр, ону мастерской ремонтига барыгтынан былаан тохтообуута Дынгэ онно бэйцээрээ иллийнэринэн тутан-хабан тантайан тимири унааран оногонуук онторон этгылаан эбии харчыланыахтаах этилдээр, уолаттар кэгүүспиттээр, он база санааларын ханлан эмит горорух буолбагт.

Сэтгэний 4 күнүүгээр 2017 с. Эмис нэндилегэр чыраазын күчүүтгэр оскуола обзоруугар уонна олоохон нэндиленниэ кыттынтаах мунха буюла. Бу тэрээннүүг Амма №1, Амма №2, Амматаабы лицей, болутур, бэлтгүү, Эннүүч, Сэргэ-Бэс, Чапчылсан, Эмис оскуолалтарын Үерэнэчилгээр уонна биндиги тэртгүйтбэл ийнэн угзидир. “Дүүлүүс-я лобытчик семий” баярынж кыттынлаахтара: Саша Барабанов, Кеша Нэустроев Амма №1 ОО 9 “а”, кылаанын Үөрэнэчилгээр, Дамир Олесов 9 “в”, Валентин Новиков Амматаады лицей 8 “б” кылаанын Үөрэнэчилгээр сыртылтар.

Уолаттар мунха сизэрин-тумун, чэтгэн бишпилээр Мунхада нырынтынан, ойбон алпараачинан Чулсын нийтийнхүү тиритэн-хорутан, балыктанан дынноруугар ётгүк хараахийн тутгуурдах Үедэн-кэгтон кэлбийтээр. Уолаттар иксүлээр мунхадаан бастаан сыртылтар, голлон турбатылар эр дьону кытга тэнтээ Үлээчин-хамсаан чэбдигирүүлдээр. Күн иккис ангарыгтар мунхадын ганаарды буюла. Бастакы мунхада күрэгэр мунхада цинеэбит, отгон иккис мунхада көмүс хатырьктаацынан дьону Үертэ. Ободлуун, узакан дьониуун бары саба түнэн соболору куулга хаалаатыбыт. Ол гумүүр 72 күп балыгы 150 захиши Үедэн-кэгтоо улэстэн, дынсүйтгээр ишин –түтүрдаах ётгүк – хараахаа кэлдигит.

14 cancer patients. Yeh et al. [2003] reported that patients with breast cancer had a higher prevalence of depression than the general population.

бюджета бюджет-татар, опорно-семинарской группе науки и практики педагогики в суринамо-индийской, национальной, народной педагогии народов мира.

БҮРДҮҮК ТУМУУГЭН САЛДААЧЧЫЛПАР САНААБЫТ:

Быралыкка күттэбат уол ово
төрүт үгэстэрэг иштэлэн, чөл олохгох, бие энхжээхэс
буоларын баяндар кордорууда
үзснин үзүүлнүүр буюд.

Үз көрүүнүүр баяндаанын: обуроот, күрүе, кирпиччэ, от
айлануудаар баяндарын баяндар.

Дорубуйгат ээ-хана чэблүүрд: күннээрийн режими тутунаан,
айлануудаах атых сыйнтияах сыйлбан, сэгчүүтээн, арлааха силбикээ
сыйлан; үолуу-көйүүр түүнийар; саходтыы ооннүүлэлтийн билэр
буолар.

Дорубуйгат түнгиздэх астары аныры: ургиг аны, эт-балык
астары; обуроот астарын; үүнэйн, отонтоо астары аныэр.
Дыарыга юниир: балыктайын, булгтайын нымматын балылтыр,
сүр анын хомчур, айландаага корсер монолоруу түүрүүргэ
юренер.

Огт Азэтин бары корундорийн балыныр: окко кийрийн
малзанийн; хотуур туялтыы гумун; чо гөрилийн оностуултуу
бийцэр; мунивүү, субүү, лэкээ, бутүү, кыдама, кэбийни, күрүе-
ханас тутуу сабалынын балылтыр; оту ардахтаан, тыйгтан
харыстаанын нымчмарын; техникианы тутга үерэнэр, атта
көнүйэри, мэчинчири салтыр дээвэрдэнэр, оту мунньярга
сыйланыдэр; улени хачацтыбылаахтыг голоро үерэнэр.

Сыйланы уларыйар: үзүүлэх көрүүнүүрдээ; дэшигээрээ
буолар; айландаага түүрүүдээ, цэцэг, түүнчилдээ чадалыг түнгиздэх
булан, түмсэн, бинчилдэх чадалыг түнгиздэх.

Майы-ситин чөл түргүүтүүрдээ: түнгиздэх түнгиздэх
льбуккүүрдээх, булгүүрдээх күчтээх санаалаах буолар; айландаа
сыйлан; күн-түүрдээ шийнчилгээнийгээр; төгрөгдтүүлэгээр; түүнчилдээ
танталын күүнүүрдээр.

Анкета (үзэллир уофлагтарга)

1. Хас саастаахыны?

2. Дын жергэнхлийн дэхскыттай?

3. Дынгүйтгүүр хас үзэхт бадары?

4. Үзэллир ханцан дохоот кийндерий?

- күтэх ханааныстыбылаахты,
- обуруот Уннэрэбэйт,
- препринимательствонан дэврэктанабыт.

5. Сайынтын сыйнвалантын хийдэх агаараарын?

- лаңырга сыйнваланыбын;
- айманхтарбар, эбээр, эхээр сайылтылыбын;
- курорта, санаториума барабын;
- дынгебэл олоробун, дъоммор көмөлөнөбүн;
- бийчилгээнтэйны суруй.

6. Дыннэр түх түхнаны ажлаалтын? Бэйнэн санааны суруй.

7. Үзэллихийн бацаараарын дуо? Холобура туу Үзэллихийн эцэс
суруй.

8. Одоо хас сааныгтан, күнчэ хас час үзэллирийн түүнчнан
быраабы билүүн дуо?

9. Үзэллигийн сэбүүлүүн дуо?

Анкета (терапицкэ аналлах)

1. Одоо сайнаны санындалнаар туту киллэрийн эсэй?

2. Лаадырга обон тух саллаах сэцэльярын?

- бийлий - көрүү ылаасы;

- эт - ханн огтунэн сандаары;
- харчны олжерен дын эх кэргэнтийн доход киллэрээри;
- саасастылаахтарын китта бодоруулан, билсэн, биргэ
сыйлааары;

- дэвшигтийр собогтуун хантымдээр.

3. Сааныгтай көрен үүд лаадырын тэрийнэргэр ханых Улэ
лаадырын тэрийнэргэр ханых Улэ лаадырын тэрийнэн этэй?
- от Улэтигэр;

- күрүү тутуу;

- аг хаамтарын;

- нийрэй көрүү, дөврекланын;

- волонтёрдаанын;

- сибээки, олуурол Улэтигэр;

- эмгээх оту хомууута;

- сир айн хомууута;

- тутууга ыраастаанын, ханапаакылаанын;

- ерүүсэх, күеңэ бальктаанын;

- айылданы ыраастаанын;

- бүрдүк ыннытыар, хомутууттар Улээзинн;

- комбайн, трактор - грузчик рабочай; о.д.а.

4. Дын эх көртэн лаадырын Улээзэн эдии харын дахьыахын сен

дуо? (бэйхэ оголотгор, аймахтаргар).

5. Дын цэргэн лаадыргар атын ыал оюутун сайнаны үмчнэ
интиханхин, Чөрөнгөхүн, Чүүрэхүн, Чүүрэхүн, Чүүрэхүн, Чүүрэхүн
Улээз?

6. Сайнэн одоо сайнанар, дорубуултын бөйрөгтөр үчтэй
городчинийн эх лаадыр эн санааж хайдай?

7. Лаадырга одоо куттала сух (ТБ, СанПин) ирийбийлэрийн
тогтору тутуулан айлалыгагэр эрэлтийн хайдай?

8. Лаадырга одоо дорубуулжатга тупсуюлаах, ёбо-сангаата
сайдынхатах, олон түнүүгээр Улээзийн интэрийнээртийн
дуо? - сух, - сол

9. Лаадырга одоо күнэнэ 5 чаас үзүүнэхээх күнүску лаадырга
эбийт, подник анатынлара ирдэниллэр, одоо Улэтийн Улээз
үхүүлүлпэрийн биниритин дуо? - сух, - сол

10. Лаадырга одоо сайнанын сепке тэрийнлэр, одоо онно
үүнэр-сайдар дин эрээбүн дуо?

11. Солбуру дойдуу лаадыргар олон сайнанын баатраадын
дуо?

12. Лаадырга Улээзэн одоо лын-корзэн болжьылпар комонуу
ацааларын билинээрин түнүүгээр энтигү туту тываа ёгтай?

- Мөрэнэр таганын тээбиринийн ылдар;

- Куюракка сайнканы баар,

- быланнааабыт малын ылышнарыг эбийн гынаар;

- дынээбээ аспытын ылдлага тутгабайт.

13. Кийэн сир ободоро (уулус кинэ, куорат) ханна
сайнаналдарын ордоролпоруй?

14. Төлөбүрдээх лаадырга овообун сыртыннаар қылхтаахын
дуо? - сух, - сол.

“Саха обого сайнигы сайнанын тэрийн”
Научийн “чинийнээрэг корынцэр темалар

1. Улуска Улэтийн лаадырлар Улэтийн, хайсхадалынан
научийн ыралтын.

2. Лаадырга сүлдээр одоо сайнан араарын үерэтийн.

3. Социалын запрону үерэтийн, анализ оноруу;

4. Одоо дорубуулжтын чэбдигирдэр лаадыр Улэтийн үерэтийн;

5. Одоо сайнинты Улээзийн харын гэрийнин үерэтийн.

6. Төрүг Улэстэр лаадыр Улээзийн үерэтийн үрэлтийн.

7. Лаадырга одоо айн үерэтийн чинийнин.

8. Лаадыр кандидатын үерэтийн (педагогическая диагностика).
9. Одоо сайнини сайнанын диагностикын оноруу. (оюуну,
төрөлгүүтүү)

BIBLIOGRAPHIA KLTATIARHIBURGENSIS

“Лягучи” хомячковые:

Achieving No

Эргэнэ
Дэлгэрнэ
Сынин
Одоро
Л.Үүлний
Оюун

- дэйн көртэн үзгүүн, быраамжийн тутгууцгаахын;
- режимын тутунааны;

“**Kinder- und Jugendpsychiatrie**” ist ein Begriff, der in den USA und Großbritannien weit verbreitet ist.

- багасын өзрөөжтээн, хөмүнан, сашындаан онтуулар үраа сырт,

—ДІЛІННЯ зовсім відрізняється від підприємства, яке виконує функції публічного органу.

Ubers Trichter-Versiege).

баталыстынан НУМНА, азаан бүтэн баарын мактаптын баянбалыа.

- цийн дүнэтгэг сэлдэвчилтийн умтумга, обзоруу мунцумга,
- порубоубайын көрүүнэ сыйрыт, баярыйдахтын салайаачыгар

ХФМ

Викторина «Бонитуруостара

1. Кубах көнөөгүнээр көмтэгээр ханна санаары? (тын сарагтыгар, чараас лаанкыга, кэрилигит сиргэ уонна ырааныйга).
 2. Түргас мухона ханан түнэрий? (алтыннын, сэтийни мийдларга).
 3. Кубах дидиринг хаарга тоёо батары түспэтий? (Кубах атабын тутагын хойдой сабардама улаатар).
 4. Тайах мухона ханан түнэрий? (Ахсынныяа).
 5. Берелер кынын тоёо үерүнэн сылтальпарын? (Элбэх буолан болон булду гургэнник бултуудлар).
 6. Саха сиритээр кыстырыр, мутуучка абылыхтаах, тэлэрэн көтер кылыг азта? (Нэгээги).
 - 7.Саха сиритээр саамай элбэх обзоох ханынк кылы баарыг? (кырынаас – 20 обзоонор).
 8. Саха сиритээр күнин туултар ханынк кылы баарыг? (Кырынаас).
 9. Саха сиритээр ханынк кылы күнин туулбатай? (Кинс).
 10. Саха сиритээр ханынк кылы туургэ торуур? (Куобах).
 11. Күнлиг түүчэх кынлары аятаталаа? (БЭДЭР, ХАРА, КЭРЭМЭС, КЫНЫЛ САЧЫЛЛАР, КИИС, КЫРСА, БУОБУРА, СОЛОНДО, КЫРЫНААС, ТИНН, КУОБАХ, МОНГОТОЙ, МУНГУР).

Ити ичин биниги кырьзабастарбыт анал харыстаанын тылгары кийлэрбитеер:

Болорут – бунар;

Котелео – кылг сугола;

Кыталыкта – булту ыт;

Нылбанах – аныахха;

Тобуох – хонуох;

Сымнабастанах – утуйох

Чүрүс – бынах

Бек – ыт

Далана – ат;

10. Булчут ыты хайнах талбай?

9. Ханийк көтөрдөрү булчут булту суохтаабый?

11. Нырымбыт дин кимни? (Мунхада улун манынан ойбону булкулан балты күрэгэр кини)

12. Саарбаны тобо сир каратыгар бултаабаттарый? (сонордуура, суюштуура, чачинир, халлаан тымнайдына түүг синэр, бөвөргүрүп, кылсаннанар).

13. Чүүйгендөр, номохтор, кэспинилдеринэн ханых көтөрдөр, кынылар кырыстаахтарый? (тын ээ, бөрө, кытапык, куба, ташырааха көтөрдөр: сүор, хотой, мэктүрүг, элин, мохсоодол, куканык, кэбэ).

Аны уоллтар кустар саналтарын таанабыт. Баастан баастакы хамаанды гаацар. Онтон уочаратынан иккис, уүнүс, терүтүс бөйнө хамаандалар тайыахтара.

Баастан баастакы күслүп санатын истиэин (Чыркымай – чирок - свистунок).

Иккис күслүп санатын истибйт (хонор - гүменик)

Уүнүс күслүп санатын истибйт (моонивон - шелохность)

Төрдүс күслүп санатын истибийн (кофен - крикка)

Бэйнис күслүп санатын истибйт (анды - түрпэн)

Алтыс күслүп санатын истибийн (туотайын - поганка)

Сүттис күслүп санатын истибйт (ханай – хоскатый черник)

Ахсыс күслүп санатын истибйт (куобас- гагара).

12. Саха сирин тылатылар манынк кынышар баатшарый? (Энэ, таажа, чубуку, кылы таба, кулаанай, тургас, бөрө, бүүчөн, сиэтэн, бэлэр).

13. Кыстыыр көтөрдөрү аятталаа? (Суор, хаар эбэ, хара улар, эрдэгээ утар, күрүтүүх, бочуурас, хабды, күрүштаскы, молчу атах, хахкан, жэңчиргэ, күлгүштээ, киргүй).

14. Энэтэн ураты, уунун – кыныны бына утиар кылдар ханийкытарый? (Дыабара, мөжтой, таарбаан).

15. Ханийк кылл оророр танырауын – сугола хаалбатый? (Бэлэр).

16. Таас дынэллэх Дъаанты кына? (Таарбаан).

Түргүтүк ыйыттылар

1. Булт ищитэ Баат Байланай туюхтан хомойторуй, хоругтарый? (Сири уоту, эшнаппатаахтарына, булдуу сыйтатхтарына, харыбаттахтарына, айдаарахтарына, наанаа элбэби бултуу суюхтаах, көрөн бултуухтаах).

2. Булт күмэ тобо спрокстанарый? (Айыланын харыстаанын бинир көйнгө көтөрүүлүр көмүскур сыйлтан төрүүр уүнүр кеминер).

3. Ханийксирдеп бултууруу конулгеммүүт? (Ураты харыстаанар сирдэргэ).

4. Булчут булун хайнах хәрайытаахай? (Тымнын сиргэ ууруохтаах, астыраахаах, астайыннан сатыраах, төнчтөо бөрснөхтээ).

5. Уол оюо дын э көрсөнгөр булдаачы – талазачны дини ойдебүү? (Хайдах бийдүүгүү?) (булттан алган, балыктан эйнинкүнчтээс).

6. Кызыс, твахгар бултуудун туюх или саныбыгытый? (Сирүүтүү, бобу-сары ысталат, чузаптуук сыйлыйы, сир аалын аалтыя суохтаахын, лъонто бэрсэр, бүтүүфильяна уотын анатар, шүттэнгэ маңы, испиликкенин, чейн бөмбөсөнгөн энхалыптарахтаах, улахан кыллары бултаатхарына туспа сиэртуум тутунушар).

7. Булчут булт түттүр Улестерин төнө билдүрттүй? (Сирүүтүү, бобу-сары ысталат, чузаптуук сыйлыйы, сир аалын аалтыя суохтаахын, лъонто бэрсэр, бүтүүфильяна уотын анатар, шүттэнгэ маңы, испиликкенин, чейн бөмбөсөнгөн энхалыптарахтаах, Мээнэ балкынья, Улбээй тылданы суохтаах.

Теоретико-исторический аспект

тоноро гарбата уурда. Кынын сиир сибийчий собо балык баар буолда. Онтон сэлтини 29 күнүгөр Амма Нэннилигин 14-16 саастаах уолаттарыгар аналлаах Байнааны ыйыгар анания уонна “Дылус” бырайыак чэрэгтийн “Булгутут кутаага” күрэх ыбыльына. Күрэби ыбытарга Амматадын элэр туристар станицялара кыттыста педагог Павел Павлович Иванов уонна Егор Афанасьевич Дьячковский уонна айылдуха харыстабылын сапалтатын инспектора Петр Петрович Захаров.

Күрахэх үс хамаанды 7 түнүмбүнэн күөн көрүстүлөр. Ол күрдүк Амма №1-дээх орто оскуолатытан 9 “в” кылдаанытган Айтал Панлов командирдаах “Эрэл” хамаанда, Чапчынганан Вася Кириллин командирдаах “Булгуттар” хамаанда, СЮТ-тан Филиппов Женя командирдаах “Азимут” хамаанда уолаттара викторина бошуруустарыгар энтизэттийнэр, воздушканан сыйал ыгтышар, бирэмээр балыктаатылар, күобахтанан ыстанийтар. “Булгуттайт” булкун бул” динэн карточканан үлэллэтийлэр, духорой ытынга күрэхэстийлэр. Гумук тахсыар дылы булгутут кутаагын туга оюорор күрдүк, төгүрүчүү олорон төрүйээччи педагогтар, экология инспектора буолан булт-алт түтүнэн, Аммацаа ураты харыстанар сирдэр, камылдар, жөтөрдөр тустарынан аналас көслөтийн, санаа агаастынга буолла.

Түмүккэ, бастакы миэстини “Азимут” хамаанда, иккис миэстини “Эрэл”, үнүс миэстини “Булгуттар” хамаанда ылтылар. Кынанылыаахтар дипломчынан уонна бириистрийнэн нацаараалланылар.

Бу күрэх бинижэх элбээри Уөрээтэ, булгут хайдах сиэригтуму тутунарын, булдун харайытын, тыбаа ыксалдаах түгэннэрэгэ хайдах бывынанарын уонна билинти кэмнэ булт больохторун гүнүнан, сааны хас сааскыттан, хайдах конгул ылтарбат түтүннан билдилбит. Манынктерээнин айылбара буолара буоллар ёссо учүүй буолуу эт. “Дылус – добыгчик семьи” бырайшакка кыттынын ылан мин динэ көрэммэр эбии харчы, обуруот аха, балык абалым уонна торут угасчэрбитеин гүннан балыктааныны, отдоонууну, туй хостоонууну, мунххаланыны, бултанааныны билим. Улэээн, айылцаа сыйлан сагабылым үксээгэ. Сайынтия сыйньяламмын түнделеэхтак агаардын, Төрөнгүйтэrim хайрчыллар, харчыны хайдах гүннанара үерэйнүүм уонна дильэбэр төнө харны ынаа баарын сүтгүүр, агаар буолдум. Маныны бырайшактарга, тэрээннэргээ кыттар түнделеэх эбит ободор көхтөөтүк кыттарыгыгар баарыбын.

Валентин Новиков, 7 кылаас
Бырайшак кыттымазаа.

Набрано и отпечатано в АУ Редакция газеты "Алма оюз"

с. Амса. ул. Ленина, 15

Тираж: 15 экз.

Редактор: Н.Е. Бубякина

Компьютерная верстка: Н.К. Солдатов

Компьютерный набор: Н.Е. Устинова

Корректор: С.М. Федорова